

Εισαγωγή

Το να συμπτύσσουμε ή να πυκνώνουμε τα λόγια μας – γραπτό ή προφορικό λόγο – είναι αναγκαίο στην καθημερινή επικοινωνία. Άρα, ασυνείδητα, χρησιμοποιούμε τεχνικές πύκνωσης, διατυπώνουμε περιληπτικά μια ιδέα ή μια πληροφορία.

Μερικά παραδείγματα Πύκνωσης -Γενίκευσης

1. Να γίνει πύκνωση (απόδοση με μία λέξη – γενική) στα παρακάτω

- τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες =
- Facebook, Instagram, Youtube, Twitter=
- Μόλυνση, ρύπανση, τρύπα του όζοντος, εξάντληση φυσικών πόρων

2. Κατά την περίοδο της Αναγέννησης παρατηρήθηκε άνθιση στην αρχιτεκτονική, τη γλυπτική, τη ζωγραφική, το θέατρο, την ποίηση, το μυθιστόρημα αλλά και την αστρονομία, τη φιλοσοφία, τη χημεία.

Να γίνει πύκνωση (απόδοση με μία λέξη – γενική) στα παρακάτω:

- αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική =
- θέατρο, ποίηση, μυθιστόρημα =
- αστρονομία, φιλοσοφία, χημεία =

Να γίνει η περίληψη:

.....

.....

3. Το Σύνταγμα του 1864 αναγνώριζε το δικαίωμα του «εκλέγειν» και του «εκλέγεσθαι» και περιείχε ειδική μέριμνα για τα δικαιώματα του «συνέρχεσθαι» και του «συνεταιρίζεσθαι»

.....

.....

4. Η δημοκρατία χρειάζεται εκ μέρους των πολιτών τον διάλογο, τον σεβασμό της διαφορετικής άποψης, τη μετριοπαθή στάση και το διαρκές ενδιαφέρον για τα κοινά.

.....

.....

Μερικά παραδείγματα Πύκνωσης –Σύνθεσης

(Σειρά από ενέργειες / ρήματα-ρηματικές φράσεις -----με μία λέξη ή φράση)

5. Ο αρχηγός της ομάδας [αποδοκίμασε με έντονες χειρονομίες και μορφασμούς το διαιτητή και του ζήτησε εξηγήσεις] για την απόφασή του.

Να γίνει πύκνωση ' επεμβαίνοντας σε ρήματα ή ρηματικές εκφράσεις [] :

.....

Να γίνει περίληψη:

.....

6. Ο δημοσιογράφος πήρε συνέντευξη από τους αυτόπτες μάρτυρες, κατέγραψε τις πληροφορίες από την αστυνομία και συνέλεξε φωτογραφικό υλικό.

.....

7. Ο αθλητής αυτός κατείχε το παγκόσμιο ρεκόρ στο αγώνισμα των 100 μέτρων. Σημείωνε σταθερά υψηλές επιδόσεις για χρόνια και κατακτούσε με άνεση την πρώτη θέση στους μεγάλους αγώνες.

Να γίνει πύκνωση με βάση την λογική σου κρίση:

- Κατείχε το παγκόσμιο ρεκόρ
- Σταθερά επιδόσεις για χρόνια
- Κατακτούσε την πρώτη θέση στους μεγάλους αγώνες

}.....
 }.....
 }

Να γίνει περίληψη:

.....

8. Πολλοί γονείς κάνουν υποδείξεις για τις ποιοτικές ελλείψεις των εκπαιδευτικών, επιτίθενται σε εκπαιδευτικούς με τη δικαιολογία ότι αδίκησαν το παιδί στη βαθμολογία, κάνουν ανώνυμες καταγγελίες στον διευθυντή ότι κάποιο παιδί ευνοήθηκε.

.....

.....

9. Ο καθηγητής ιστορίας, όταν κατάλαβε ότι μαθαίναμε το μάθημα όπως ήταν γραμμένο στο βιβλίο, μας μάλωσε λέγοντας ότι, αν συνεχίσουμε να διαβάζουμε έτσι, ματαιοπονούμε. Θυμάμαι ότι αφιέρωσε πολλές ώρες για να μας δείξει πώς να διαβάζουμε, ώστε να μπορούμε να απαντούμε και σε ερωτήσεις κρίσεως.

Να γίνει πύκνωση:

- Μαθαίναμε το μάθημα όπως ήταν γραμμένο στο βιβλίο
- Μας μάλωσε λέγοντας ότι, αν συνεχίσουμε έτσι, ματαιοπονούμε:
- Θυμάμαι ... ερωτήσεις κρίσεως :

Να γίνει περίληψη:

- ο Για την περίληψη πρέπει να αρχίσεις να σκέφτεσαι και να κάνεις την εξής ερώτηση στον εαυτό σου:
«Τι είναι σημαντικό από το κείμενο , ώστε να το αξιοποιήσω και τι είναι δευτερεύον ή περιττό;»

Συνήθως, αν πρόκειται για **παράγραφο** , το σημαντικό και ουσιώδες μέρος της βρίσκεται στην θεματική πρόταση και αυτό αξιοποιείς και στην περίληψη.

- Από τις λεπτομέρειες - σχόλια και κατακλείδα- συμπέρασμα αξιοποιούμε ό, τι προσθέτει καινούργιες πληροφορίες (= σημαντική λεπτομέρεια).
- Ό, τι επεξηγεί και διασαφηνίζει τη θεματική πρόταση, χωρίς να προσθέτει καμιά καινούργια πληροφορία, είναι περιττό και δεν το συμπεριλαμβάνεις στην περίληψη.

Παράδειγμα:

5. Η αποτυχημένη αυτή προσπάθεια με εξουθένωσε. ~~Όχι μόνο με κούρασε φοβερά και με εξάντλησε, αλλά το χειρότερο, επειδή αποδείχτηκε και μάταιη, με αποκαρδίωσε.~~ Αλλά και ο συνétaίρός μου, ~~που δούλεψε περισσότερο ίσως κι από μένα, αισθάνεται κι αυτός το ίδιο εξουθενωμένος.~~

Να γίνει πύκνωση αφού πρώτα εντοπίσεις την θεματική πρόταση της & και διακρίνεις αν οι λεπτομέρειες είναι σημαντικές ή όχι:

6. Το άγχος, όταν συσσωρεύεται και διαιωνίζεται, μόνο προβλήματα μπορεί να μας δημιουργήσει. Η υπονόμευση της σωματικής μας υγείας είναι η πρώτη αρνητική συνέπεια. ~~Οι ψυχοσωματικές ασθένειες (καρδιαγγειακά νοσήματα, έλκος στομάχου κ.τ.λ.)~~ ~~θερίζουν σήμερα τους πληθυσμούς των αναπτυγμένων χωρών, όπου το άγχος έχει γίνει τρόπος ζωής.~~ Το χειρότερο ωστόσο είναι ότι το άγχος μας στερεί τη χαρά της ζωής. ~~Οι αγχώδεις άνθρωποι βιώνοντας ένα συνεχές αίσθημα αόριστου φόβου και έντασης δεν μπορούν να αισθανθούν ξεγνωσιασά ή έστω χαλαρότητα.~~

Να γίνει πύκνωση αφού διαγράψεις όσα σημεία είναι περιττά:

.....

7. Υπάρχουν, λέει ο Γερμανός φιλόσοφος Σοπενχάουερ, τριών ειδών συγγραφείς: Πρώτα εκείνοι που γράφουν χωρίς να σκέφτονται. Αυτοί που γράφουν «από μνήμης», από αναμνήσεις ή με δάνεια από ξένα βιβλία. Είναι οι πολυαριθμότεροι. Έπειτα αυτοί που σκέφτονται την ώρα που γράφουν σκέφτονται για να γράψουν. Και τούτοι είναι κάμποσοι. Τέλος όσοι έχουν ήδη σκεφτεί και είναι φυσικά σπάνιοι

...

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κύρια ιδέα :

Σημαντικές λεπτομέρειες :

.....

8. [Κάποιος νέος απευθύνεται σε ανθρώπους περασμένης ηλικίας]:

«Εσείς αξιωθήκατε να ζήσετε τα νιάτα σας σ' ένα φιλόξενο κόσμο: εύκολες οι σχέσεις σας με τους οικείους (δεν σας χώριζαν αγεφύρωτες διαφορές στις σκέψεις και στις εκτιμήσεις) εύκολες οι σπουδές σας (όποιος ήθελε να σπουδάσει έβρισκε ανοιχτή την πόρτα του πανεπιστημίου πηγαίνετε να την ανοίξετε τώρα!) εύκολη, στην ανάγκη, μια θεσούλα στο δημόσιο (μικρός ο μισθός αλλά η σύνταξη εξασφαλισμένη) εύκολος και ο γάμος (μπορούσατε να υπολογίζετε σε μια σύντροφο της ζωής, που θα είχε για σας στοργή ή τουλάχιστον ανοχή έως τα γεράματά σας). Σήμερα όλα έγιναν δύσκολα, μαρτυρικά δύσκολα: και η συνεννόηση με το σπίτι (χάσμα μεγάλο ανάμεσα στους γονείς και στα παιδιά) και οι σπουδές (ύστερα από το πάγκοινο γυμνάσιο και λύκειο στενεύει πολύ ο δρόμος πολλοί οι κλητοί, λίγοι οι εκλεκτοί) και ο βιοπορισμός (ασφυκτικός ο συνωστισμός σε κάθε επάγγελμα) και ο ευοίωνος γάμος (απείρως περισσότερα είναι τα διαζύγια, οι πλάγιοι δεσμοί, οι συμβατικές συμβιώσεις από τις ευτυχείς ενώσεις)»

Ε. Π. Παπανούτσος.

❖ Κύρια ιδέα :

❖ Σημαντικές λεπτομέρειες :

.....

❖ Τι θα παραλείψεις;

❖ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ – ΠΛΑΓΙΟΤΙΤΛΟΣ – ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- Ποια είναι τα βήματα για να βρω πλαγιότιτλο στην παράγραφο και μετά να προχωρήσω και στην πύκνωσή της;

Κάτω από την καθοδήγηση του Φώτου Πολίτη καλλιτέχνες με δημιουργημένη προσωπικότητα, ο Βεάκης, η Αλκαίου, ο Ροντήρης, βοηθός τότε σκηνοθέτη, ο Ροζάν, η Παπαδάκη, ο Λεπενιώτης, η Κατερίνα, η Αλίκη, ο Νέζερ, ο Δενδραμής, ο Παρασκευάς, η Παξινού, ο Μινωτής, ο υποφαινόμενος και άλλοι πειθαρχήσαμε τυφλά αμέσως και ξεκινήσαμε από την αρχή, γιατί βρήκαμε τον εμψυχωτή, το συντονιστή, τον άξιο και ακομμάτιστο, το σοφό και ακέραιο χαρακτήρα που ήξερε τι ήθελε, τι έλεγε, πού πήγαινε. Δουλειά 16 ώρες το 24ωρο. Και κάθε 17 ημέρες έργο. Και τι έργα!

1. Διαβάζω και κατανοώ την παράγραφο: Ποιο είναι το θέμα της[ή αλλιώς 'θεματικό κέντρο' ή 'κύρια ιδέα'];

- Αναφέρεται στη δραστηριότητα γνωστών θεατρانθρώπων κάτω από την καθοδήγηση του Φώτου Πολίτη.

2. Κρατώ σημειώσεις: Αυτό περιλαμβάνει και πυκνώσεις σύμφωνα με τη λογική, αναγνωρίζω τις σημαντικές λεπτομέρειες:

- Γνωστοί και σπουδαίοι άνθρωποι του θεάτρου (ονόματα στο κείμενο)
- Καθοδηγηθήκαμε (πειθαρχήσαμε ...αρχή)
- Χαρισματικός και συγκροτημένος (γιατί βρήκαμε πού πήγαινε)
- Πυρετώδης δουλειά (δουλειά 16 ώρες το 24ωρο)
- Ανεβάζαν σημαντικά έργα με μεγάλη συχνότητα (και κάθε 17τι έργα!

3. Διατυπώνω πλαγιότιτλο της παραγράφου (όταν έχω βρει το θέμα είναι πολύ εύκολο να διατυπώσω τον πλαγιότιτλο):

- Γνωστοί άνθρωποι του θεάτρου δραστηριοποιούνται υπό την καθοδήγηση του Φώτου Πολίτη.

4. Συνθέτω την περίληψη της παραγράφου: Με βάση α) τον πλαγιότιτλο και β) τις σημειώσεις.

Γνωστοί και σπουδαίοι άνθρωποι του θεάτρου, καθοδηγούμενοι από το χαρισματικό και συγκροτημένο Φώτο Πολίτη και με πυρετώδη δουλειά, ανεβάζαμε σημαντικά έργα με μεγάλη συχνότητα.

Α Σ Κ Η Σ Η

❖ Στην παρακάτω παράγραφο να ακολουθήσεις τα βήματα και να βρεις τον πλαγιότιτλο και να συντάξεις περίληψη παραγράφου με δύο τρόπους
α) παθητική σύνταξη {όταν μας ενδιαφέρει το αποτέλεσμα της ενέργειας} και β) με ενεργητική σύνταξη {όταν μας ενδιαφέρει το υποκείμενο που δρα}:

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η συσκευή του ηλεκτρονικού βιβλίου; Πρώτο, και βασικότερο ίσως, μπορεί κανείς να έχει στη διάθεσή του απεριόριστο αριθμό βιβλίων, χωρίς ταυτόχρονα να πνίγεται από τον αντίστοιχο όγκο «χαρτούρας» στο σπίτι του ή στο γραφείο του. Δεύτερο, μπορεί να διαβάζει σε οποιαδήποτε στάση επιθυμεί και χρησιμοποιώντας μόνο το ένα του χέρι, αφού πατώντας ένα κουμπί με τον αντίχειρα αλλάζει σελίδα. Τρίτο, μπορεί να διαβάζει οπουδήποτε, ακόμα και αν δεν υπάρχει αρκετό φως για διάβασμα: η οθόνη του e-book φωτίζεται από μόνη της, καθιστώντας την ανάγνωση δυνατή ακόμα και σε νυχτερινή διαδρομή με το ταξί ή δίπλα σε έναν αποκοιμισμένο σύζυγο ... Επιπλέον, δε χρειάζεται να ανησυχείτε μήπως χάσετε τη σελίδα: αν αφήσετε βιαστικά το βιβλίο σας στην άκρη, αυτό θα σθήσει αυτόματα, για να μην ξοδεύει άσκοπα μπαταρία, αλλά θα επανέλθει στη σελίδα που το αφήσατε, μόλις το «ανοίξετε» πάλι.

Κύρια ιδέα:

Σημαντικές λεπτομέρειες:

Πλαγιότιτλος:

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: α)

.....β).....

❖ Να κάνεις την ίδια εργασία και με τις παρακάτω παραγράφους:

Οι γονείς δε βοηθούν το παιδί τους να αισθάνεται ήρεμο και δημιουργικό στην περίοδο των εξετάσεων. Από τη σφοδρή τους επιθυμία «να γράψει καλά το παιδί» το γεμίζουν άγχος. Προσταγές και κριτική του τύπου : «Πρόσεξε μην τα κάνεις θάλασσα», «Α, να δούμε πώς θα τα πας», «Πώς να γράψεις καλά αφού δεν άνοιξες βιβλίο όλο το χρόνο;» έχουν την τιμητική τους την περίοδο των εξετάσεων. Το παιδί – που δεν είναι βέβαια κανένα αναίσθητο πλάσμα – είναι φυσικό να επηρεάζεται. Πιεσμένο από το ψυχολογικό βάρος να γράψει καλά για να δικαιώσει πάνω απ' όλα τις προσδοκίες των γονέων του, αγχώνεται αφόρητα. Το άγχος είναι τόσο μεγαλύτερο όσο μεγαλύτερη είναι η ευαισθησία και το φιλότιμό του. Μια ψυχολογική πίεση όμως που ξεπερνά κάποια όρια δε μεταφράζεται σε δημιουργικό άγχος. Γίνεται παραλυτική ανασφάλεια και αγωνία που αποδιοργανώνει το μαθητή.

Κύρια ιδέα :

.....

Σημαντικές λεπτομέρειες :

.....

.....

.....

.....

.....

Πλαγιότιτλος :

.....

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

.....

.....

.....

.....

Η ελπίδα και το μέλλον της ανθρωπότητας, τα παιδιά μας, είναι θύματα απάνθρωπης εκμετάλλευσης. Οι διαπιστώσεις έγιναν από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας. Οι ανήλικοι εργάτες ξεπερνούν τα 250 εκατομμύρια σε ολόκληρο τον κόσμο. Από αυτούς το 60% (δηλαδή 150.000.000 ανήλικοι εργάτες) αναλογεί στις χώρες της Ασίας, το 30% στην Αφρική και το 10% στον υπόλοιπο κόσμο, στον οποίο συμπεριλαμβάνονται και οι αναπτυγμένες χώρες του Βορρά. Ογδόντα εκατομμύρια παιδιά εργάζονται σε ορυχεία, στους αγρούς, αναλαμβάνουν βαριά και ανθυγιεινά καθήκοντα σε εργοστάσια, έρχονται σε επαφή με επικίνδυνες χημικές ουσίες ή απασχολούνται στη θάλασσα, στις πιο βαριές αλιευτικές εργασίες.

Κύρια ιδέα :
Σημαντικές λεπτομέρειες : ,.....

Πλαγιότιτλος :

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

